JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1853. **Woensdag 2 Februarij.** **N°. 9.**

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is **zestig duiten** voor de ***vijf woorden***, behalve het zegel.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, mr. *B. G. Rinia aan Nauta*, omgaande regter in de 1 afdeeling op Java.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de assistent bij het landbouw-scheikundig laboratorium te Buitenzorg *F. D. J. van der Pant*.

Eervol, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, *E. A. R. L. van Hoëvell*, uit zijne betrekking van 3 kommies op het residentie-kantoor te Soerabaya.

De ambtenaar mr. *J. K. de Wit*, uit de betrekking van president van den raad van justitie te Makasser.

De ambtenaar *C. van de Velde*, uit de betrekking van assistent-resident en magistraat te Makasser.

BENOEMD:

Tot 3 kommies op het residentiekantoor te Soerabaya, *M. S. van Bulderen*, gewezen 3 kommies ter algemeene secretarie, van verlof uit Nederland teruggekeerd; thans op wachtgeld.

Tot translateur voor de fransche en nederduitsche talen te Batavia, *J. Faes*, klerk op het residentiekantoor aldaar.

TOEGEVOEGD:

Aan den raad van Nederlandsch-Indie, de 2 kommies ter algemeene secretarie *C. Boors*.

GECONTINUEERD:

Voor het jaar 1853, als lid van de kommissie van revisie, ingesteld bij art. 49 der bepalingen op het beheer van 's lands geldmiddelen (staatsblad 1831 no. 71), de heer *W. C. Filet*, hoofdintendant der militaire administratie.

INGETROKKEN:

Op zijn verzoek, de vergunning aan *G. E. G. van den Bossche* verleend, om alsnog gebruik te maken van zijne benoeming bij besluit van 4 Februarij 1846 no. 9, tot translateur voor de fransche en engelsche talen te Batavia.

Advertentien.

Op de vendutie Van Vrijdag den 4den Februarij, aanstaande, zullen op deswege bekomen autorisatie dan den directeur der producten en civie magazijnen, van den 26sten dezer no. 562, worden opgeveild, eenige voor gouvernements werken onbruikbare materialen en gereedschappen. als deur- en vensterkozijnen, deur- en vensterbladen, luiken, patjols, schoppen, oud ijzer, enz. enz.

BATAVIA, den 31sten *Januarij* 1853.
De Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en 's Lands gebouwen,
J. TROMP.

De resident van Djocjocarta maakt bij deze bekend, dat op Vrijdag den 25sten Februarij ten zijnen bureele, publieke uitbesteding zal worden gehouden van het gewoon onderhoud aan de civiele gebouwen in de residentie Djocjocarta gedurende het jaar 1853.

De assistent-resident van Bandjoewangie maakt bij deze bekend, dat op Maandag den 21sten Februarij aastaande, des voormiddags ten 9 ure ten zijnen kantore publiek zal worden aanbesteed, de aanneming gedurende het jaar 1853 voor de uitvoering der ondervolgende werken als:
a. Het gewoon onderhoud aan de civiele gebouwen.
b. Het vernieuwen van den vlaggemast.
c. Het gewone onderhoud aan het zout-verkoop-pakhuis.

BATAILLON SCHUTTERIJ van BATAVIA.

De contribuabelen aan de kas worden uitgenoodigd, het door hun verschuldigde over het eerste kwartaal dezes jaars vóór of op den 15den dezer te willen voldoen.

BATAVIA, den 1sten *Februarij* 1853.
De Kapitein- Kwartiermeester,
R. M. DAENDELS.

Vendutien.

Op Donderdag 3 Februarij, voor het commissiehuis van gebr. *Rovelje en co.* van diverse provisien en dranken, kramerijen, modewaren en eene partij beschadigde lijnwaden.

Op Vrijdag 4 Februarij, des morgens ten 10 ure, voor 'slands kleeding- en provisiepakhuizen, diverse scheeps provisien uit de aanbrengsten uit Nederland, 59,815. Amst. pond. java boonen uit den oogst van 1850, 3616 stuks beschadigde nieuwe Holl. jutte zakken 1825 stuks beschadigde gebruikte Holl. goeniezakken, 1200 stuks beschadigde ordinaire goeniezakken, 4 stuks gewone en 2 stuks met goud gebatikde sarongs; 1 stok met gouden knop, eenige preciosa's en eenige afgekeurde inventaris en andere goederen van genoemde pakhuizen.

Op Zaturdag 5 Februarij, des morgens ten 10 ure, in het lokaal der Beurs, voor rekening van het gouvernement, van eene hoeveelheid van 40,000 Mexikaansche dollars, en zulks bij kavelingen van 1000 stuks.

Op Maandag 7 Februarij, voor een huis op Tana-Abang, laatst bewoond door mevrouw de weduwe *van der Hucht*, van een' netten inboedel, alsmede rijtuigen, paarden, enz. enz.

Nagelaten Boedels.

De agenten der Samarangsche Weeskamer noodigen de debiteuren en crediteuren in den boedel van wijlen **Joseph Ehgaertner** uit, binnen twee maanden, betalingen of aangiften aan hun te willen doen.

Vertrekkende Personen.

Messerschmidt.

C. W. Ruempol.

W. L. H. Brocx en familie naar Nederland.

Kapitein *C. E. A. Maubach* repatrieert; zijn gemagtigde is de kapitein *van Ketwich.*

Mejufvrouw *J. D. Falk* vertrekt naar Nederland; haar gemagtigde is de heer *S. Beijers van der Vlugt.*

A. van Davelaar en familie naar Nederland.

H. C. Wilmans en echtgenoot.

F. G. Boullion verlaat Java.

John Campbell.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 28 tot en met 31 Januarij 1853.

Hôtel der Nederlanden. J. A. van Enst, van Nederland — Neijssel, van Macassar. — [illegible] Boers, van Buitenzorg. — Corst de Groot, van idem. — A. P. F[illegible] Seijff en familie, van Pasoeroean. — J. Brouwer Prater, van Macao.

Marine Hotel. J. H. Schipp[illegible] van Cheribon. — J. J. Day, van idem. — P. Wierikx, van iden. — Jhr. F. van Pestel, van de reede. — J. A. H. Hugenholtz. van idem. — G. F. G. Gobius, van idem. — H. Smit, van New-York. — [illegible]veldt, van de reede.

Hotel Weltevreden. C. F. [illegible]schroef. van Amboina. — A. J. Voet, van de reede. — J- B. A[illegible] Jong, van Soerabaija. —

Rotterdamsch Hotel. [illegible] Beelaerts, van de reede. — G. Van Hecking Colenbrander van idem. — Chatelain, van [illegible]rnst.

BATAVIA.

Naar wij vernemen heeft de Heer *P. J. B. de Perez*, den 29 Januarij, in eene buitengewone vergadering van den raad van Indië, den eed als provisioneel lid in dien Raad afgelegd en in denzelven zitting genomen,

— Naar ons wordt verzekerd zal ten behoeve der slagtoffers, welke hunne bezittingen ten gevolge der te Banda plaats gevonden hebbende aard- en zeebeving hebben verloren, eene algemeene inschrijving in Nederlandsch-Indie worden geopend, en moet Z. E. den Minister van kolonien verzocht zijn in Nederland, mede de algemeene weldadigheid in te roepen.

Eere en lof een Bestuur dat zulke maatregelen neemt in het belang van deszelfs onderzaten!

— Op 31 Januarij nuttigde op den middag in het huisgezin van den heer J. B.....r, achter het Koningsplein, de schoonmoeder, huisvrouw en een nog jeugdig kind een voor hen toebereide *sajor obie*, waarvan het overschietende den kok werd gegeven, die mede daarvan at. Slechts weinige oogenblikken verliepen en alle, die van deze spijze genoten hadden werden door hevige brakingen overvallen, hetwelk deed veronderstellen dat die spijze vergiftigd was geweest. Men onderzocht het overschot en vond daarin arsenicum. Eenigzins tot bedaren gekomen, zond de huisvrouw met haren bediende *Baba Piela* een briefje aan haren in de stad werkzamen echtgenoot om hem van dit ongeval kennis te geven, doch dit briefje kwam niet te regt, want *Baba Piela* vond goed zich door de vlugt te verwijderen, ook zijne vrouw deed zulks eenige oogenblikken na zijnen uitgang, waardoor de verdenking op hen beiden. die slechts een 15tal dagen in dienst van dit huisgezin waren, is gevallen, hoezeer volgens de getuigenis der leden van hetzelve hun daartoe geene de minste aanleiding is gegeven.

De voortvlugtigen was men nog niet op het spoor, doch het doet ons genoegen te kunnen mededeelen, dat deze vergiftiging geene ernstige gevolgen heeft gehad en de vergiftigde personen zich reeds dien avond in beterschap bevonden.

— Dienzelfden dag is aan de Willemsbrug in de Tjiliwong een van alle kleeding ontbloot lijk gevonden, hetwelk herkend is te zijn dat van een artillerist van het garnizoen te Weltevreden genaamd *J. S. N. Sweerts*, die men veronderstelt zwemmende te zijn verdronken.

— Op 26 Januarij jl. zijn, op het land Bitaradja, in het westerkwartier der Ommelanden van Batavia. een inlander, genaamd *Sangier*, en eene inlandsche vrouw, met name *Kansa*, terwijl zij zich over hunne woning bevonden, door den bliksem dood geslagen.

— Met genoegen vernemen wij, dat het letterkundig gezelschap Musis, in vereeniging met de Bataviasche liedertafel, het voornemen heeft, binnen kort, eene declamatorische en Musikale voorstelling te geven, waarvan de opbrengsten ten voordeele der alhier te houden Tentoonstelling zullen strekken.

— Van Pattie (Residentie Japara) ontvingen wij het berigt, dat te Toengoel. in den namiddag van den 26 Januarij jl,. een grassnijder, in dienst van den Heer *J. Itzig Heine*, suikerfabriekant te Maijong. door den bliksem gedood is.

— Van Bandong ontvingen wij het berigt, dat aldaar in het district Timbangantin, den 18den j. l., ten gevolge der aanhoudende regens, aardstortingen hebben plaats gevonden, welke eenige sawa's hebben vernield. Ook zijn in het genoemde district een tweetal bruggen, ten gevolge van de zwelling der rivieren, weggeslagen; de gedurende een tweetal dagen hierdoor gestremde passage is thans weder opengesteld.

— Te Benkoelen zijn eenige gevallen van cholera voorgekomen, terwijl die ziekte te Telokbetong, maar vooral in de keizers baai (district Semangka) bleef voort heerschen. In het district Toelangbawang verminderden echter deze kwaal.

Ook te Sekampong waren eenige personen aan die ziekte bezweken; naar al de door die kwaal bezochte plaatsen zijn de noodige geneesmiddelen afgezonden.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden het volgende:

In ons No. van 19 Januarij j.l. deelden wij het berigt mede van het overlijden, op 6 Januarij, van den onafhankelijken prins *Ario Mangkoe Negoro III.* te Soerakarta, en beloofden wij omtrent hem eenige bijzonderheden.

Deze zijn door 's mans rustige loopbaan die niet vele treffende punten oplevert, in weinig woorden zamen te vatten.

Kleinzoon van den Prins Ario Mangkoe Negoro II, volgde hij dezen, bij ontstentenis van wettige zonen, den 29sten Januarij 1835, als hoofd van het Mangkoe Negorosche huis, en als Kolonel Kommandant van het daarbij bestaande legioen, op, onder den titel en naam van Pangeran Adhipati *Aria Praboe Prang Wedono*, terwijl hem den 16den Januarij 1844 bij dien titel de eernaam geschonken werd van Mangkoe Negoro.

Hij was slechts weinige jaren gehuwd met eene wettige dochter van den Soesoehoenan Pakoeboeono V, die hem bij overlijden alleen twee dochters naliet.

In 1819 den rang erlangd hebbende van Luitenant-Kolonel, nam hij onder de leiding van zijnen grootvader deel aan den oorlog op Java van 1825—1830, waarin hij een deel van het legioen aanvoerde. Hij werd met de medaille ter gedachtenis van dien oorlog en in 1837 met de Militaire Willems Order der 4de klasse beschonken.

GARDONA EN CASTANOS. (*vervolg*).

Wij zwegen weder. Onze paarden begrepen het gevaar zoo goed als wij. Zij stonden onbewegelijk, alsof hunne hoeven aan den grond waren geklonken.

— Wat zullen wij doen? — vroeg ik.

— Het lot laten beslissen, wie onzer wijken zal.

Inderdaad, dit was het eenigste middel van behoud, voor een' van beiden.

— Wij kunnen echter nog iets beproeven, — sprak de Kolonel. — Hij, die verliest. zal achteruit trachten te gaan; dat is, ik beken het, eene maar flaauwe kans op redding, maar toch altijd nog eene kans.

— Hecht gij volstrekt geene waarde aan het leven?— vroeg ik, ontroerd door de ijskoude bedaardheid, waarmede hij sprak.

— Misschien meer dan gij. — was het barsche antwoord, — want ik heb eene doodelijke beleediging te wreken. Maar de tijd verloopt; onze paarden beginnen onrustig te worden. Wilt gij tot de laatste loterij voor een van ons overgaan?

— Hoe zullen wij loten? Met den natten vinger, als de kinderen? Kruis of munt te werpen, als de schoolknapen, is niet doenlijk: een arm onvoorzigtig uitgestoken, kan onze paarden verschrikken en een doodelijken zijsprong doen maken. Om een stuk geld in de lucht te werpen, is de nacht te donker; wij zouden niet kunnen zien wat boven ligt.

De Kolonel bedacht zich.

— Heer Kapitein! — sprak hij — er is een ander middel. De angst ontperst onzen paarden van tijd tot tijd een luide zucht. Hij, wiens paard het eerst geluid geeft.....

— Zal winnen! — riep ik uit.

— Neen! zal verliezen, — was het antwoord. — Gij zijt een *Campesino;* uws gelijken doen hunne paarden doen wat zij willen. Ik. die een jaar geleden de soutane nog droeg als student in de Godgeleerdheid, wantrouw uwe bedrevenheid als paardenkenner. Gij kunt uw paard doen snuiven; maar uw paard beletten dat het snuift is wat anders.

— Het zij zoo! — sprak ik.

Wij wachtten angstvol, dat een der paarden het afgesproken geluid deed hooren. De stilte duurde eene minuut; het was eene eeuwigheid! — Daar loosde mijn paard het eerst dien zucht des doods. De Kolonel gaf niet het minste teeken van vreugde; maar dankte zeker God in het diepst van zijne ziel.

— Gij vergunt mij toch eene minuut, om mijne ziel aan God te bevelen? — vroeg ik met eene gesmoorde stem.

— Zijn vijf minuten genoeg?

— Ja.

De Kolonel bragt zijn horologie digt onder de oogen. Ik zond eene vurige bede naar den hemel op, die van sterren schitterde welke ik dacht niet weder te zullen aanschouwen.

— De tijd is om. — sprak de Kolonel.

Ik antwoordde niet en nam met bevende hand de teugels op.

— Nog eene minuut. Kolonel! — zeide ik — want ik heb al mijne koelbloedigheid noodig tot den verschrikkelijken terugtogt, dien ik aanvang.

— Toegestaan, — antwoordde GARDONA.

Ik was op het land groot gebragt. Mijne kindsheid en jongelingsschap waren bijkans geheel te paard gesleten. en ik mogt zonder zelfwaan gelooven, dat, zoo iemand in staat ware tot dit wonder van rijdkunst, alsdan *ik* het moest zijn. Die gedachte vloog mij door den geest; ik verhief mij tot God, en in die bovenmenschelijke poging, om meester van mij-zelven te blijven, gelukte het mij alle mijne bedaardheid van geest te hernemen. Ook had ik reeds te dikwerf groote gevaren getrotseerd, om lang in een' staat van verbijstering te blijven verkeeren. De hoop herleefde in mijn binnenste.

Toen mijn paard, vóor de eerste maal, sedert mijne ontmoeting met den Kolonel, het gebit voelde klemmen, rilde het onder mij. Ik, daarentegen, om het

Dat legioen werd onder het bevel van den Prins, in eenen hoogen graad van orde, regelmatigheid en geoefendheid gebragt, waardoor het een zeer bruikbaar korps werd.

Hij was met ontwijfelachtige trouw gehecht aan het Nederlandsche bestuur, een vriend der Europeanen, en een zacht, welwillend vorst voor zijne onderdanen; vriendelijk, beleefd en hulpvaardig jegens allen, gulhartig bereidwillig om elkeen ten dienste te zijn, was steeds al wat hij bezat ter beschikking zijner vrienden, en zoo hij door deze onbaatzuchtigheid ook zijne eigene belangen ter zijde stelde, is zij een hem vereerend bewijs van de goede en edele gevoelens die zijn geheele leven kenschetsten.

Zijn stoffelijk overschot werd den 7den Januarij met de gebruikelijke eerbewijzigingen vervoerd naar den Mengadig, de begraafplaats zijner voorvaderen, in diepen weemoed vergezeld of nagestaard door zijne talrijke familie, en betreurd door eene hem lief hebbende en zijne nagedachtenis zegenende bevolking.

Wij ontleenen aan de Nieuwe Rotterdamsche Courant van 23 en 24 November jl. de volgende berigten:

NEDERLAND.

Willemstad, 21 November. De afgeloopen najaarspaarden- en beestenmarkten te Klundert, Fijnaart en Zevenbergen waren ruim van goed vee voorzien, de handel was levendig, de prijzen der drie en vier jarige paarden hoog, vooral omdat er vele Fransche en Belgische kooplieden aanwezig waren.

— De collecte voor de nagelatene betrekkingen, van de verongelukte mannen van Hellevoetsluis, heeft alhier opgebragt de som van *f* 71,96.

— Volgens ontvangen kennisgeving zal de voor 1853 aangekondigde tentoonstelling van Nijverheid te Dublin worden gehouden onder het patronaat van de Britsche regering.

— Men meldt uit Hellevoetsluis, dd. 20 November, dat de brik de Pijl buiten dienst en het état-major op non-activiteit gesteld is geworden.

— Het adres van de Synodale commissie aan den Groot-hertog van Toscane, betreffende de aldaar te lande veroordeelde echtgenooten *Madiai*, is ter verzending gereed, en zal eerlang openbaar bekend worden gemaakt. — De mogelijke, gewigtige omstandigheden, op welke bij het besluit der Synodale commissie is gedoeld, zijn als nog niet voorgekomen.

FRANKRYK.

— De *Pays* deelt mede dat men op het land toebereidselen maakt voor de feesten, welke op Zondag en Maandag aanstaande zullen worden gehouden. In vele gemeenten van het arrondissement St. Quentin heeft de gemeenteraad daartoe reeds de noodige gelden aangewezen; in andere hebben de kiezers zich bereid verklaard, in de kosten van het programma van het feest te deelen.

— Men heeft bronzen adelaars geplaatst op de kapiteelen van de marmeren kolommen des triomfbooge in het carrousel.

— De beeldhouwer *Emile Thomas* legt thans de laatste hand aan eene belangrijke groep, welke op het graf van den kardinaal *de Latour d'Auvergne*, in leven bisschop van Arras, moet worden geplaatst.

— Men verwacht binnen kort in het Palais-Royal eene uitgebreide tentoonstelling van kunstwerken van *Sèvres* en *Beauvais*.

— In het kwartier Madelaine heeft heden nacht een zeer treurig voorval plaats gehad. Iemand, die twee kinderen kort na elkander ten grave had gebragt, verviel in zijne smart over dit verlies, in eene vlaag van razernij, gedurende welke hij eene zuster, die hem altijd vele bewijzen van liefde had gegeven eenen doodelijken slag toebragt, en zich zelven daarna met een degen op verschillende plaatsen verwondde, waaraan hij evenwel niet is gestorven.

— Men spreekt over het aanleggen van eenen spoorweg tusschen Dôle en Salin.

— De ontvangsten van den spoorweg van het Noorden nemen steeds toe. In het tijdsverloop van 3 tot 10 November beliepen zij 611,924 fr., hetwelk 104,000 fr. meer is dan gedurende denzelfden tijd in het vorige jaar. Het verschil over het geheele jaar bedraagt bijna 2 millioen fr.

Parijs, 21 November. De *Moniteur* behelst heden een decreet, waarbij een buitengewoon crediet van 300,000 fr. wordt toegestaan tot herstelling van de schade, die door de jongste overstroomingen veroorzaakt is; tot dit doel zijn dus reeds van staatswege 800,000 fr. aangewezen.

— Een artikel van den heer *Granier de Cassagnac* gerigt tegen den thans onder den burgerstand heerschenden geest, hetwelk heden in de eerste editie van den *Constitutionnel* verscheen, is, op hoog bevel, uit de volgende editien van het blad verdwenen.

— *Velhi Pacha*, gezant van Turkye, is met graaf *Bacciochi* den 17den dezer van Malta te Genua aangekomen, van waar zij zich ten spoedigste naar deze hoofdplaats heeft begeven.

De muren dezer hoofdstad werden heden met aanplakbilletten overdekt, allen ten doel hebbende, om de verheffing van Lodewijk Napoleon tot keizer te bevorderen, zonder dat de policie eenige poging deed om dit te beletten; daarentegen heeft zij uit de prentenwinkels doen verwijderen de daar uitgestalde portretten van Lodewijk Napoleon, in keizerlijk gewaad.

— De heeren de Saint Ferréol en Audeard Bornet, die in hechtenis waren genomen, onder beschuldiging van medepligtigheid aan het komplot van Marseille, zijn wederom in vrijheid gesteld.

— Het hotel Sebastiani is thans geheel en al gesloopt.

— De gemeenteraad van Ritterhofen is ontbonden, op grond dat hij geweigerd heeft een adres goed te keuren, tot herstelling van het keizerrijk.

— Te Valenciennes is eene massa (meer dan 200,000) exemplaren van de proclamatie van den graaf van Chambord, in beslag genomen; dientengevolge hebben er ook onderscheidene arrestatiën plaats gehad.

— Te Limoges hebben eenige lieden een optogt gehouden met eene roode vlag, waarop met groote letters te lezen stond: *Dood aan Napoleon! Leve de Republiek! Leve de guillotine! Burgers, stemt niet! Te wapen!* Een agent van policie had den moed de vlag uit de handen te rukken van hem, die haar droeg doch moest van zijne wapens gebruik maken om haar te behouden; de oproerlingen namen toen de vlugt.

— In de omstreken van Bagnères heeft men in een rotskloof een groot aantal fossiliën gevonden; daaronder bevonden zich gebeenten van hyenas, leeuwen, panters, olifanten, rhinocerossen, enz.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 20 November. Naar men wil heeft de minister van binnenlandsche zaken zijn ontslag ingediend.

— Een gerucht, als zoude de prins-regent van Baden met eene Oostenrijksche prinses in het huwelijk treden, blijkt van allen grond ontbloot te zijn.

Weenen, 20 November. Van regeringswege is heden de belangrijke wet openbaar gemaakt, waarbij definitivelijk het regt geregeld wordt, om wapens te bezitten en te dragen. Uit de bepalingen dier wet spruit voort, dat men geene wapens zal mogen bezitten, zonder daartoe van een zoogenaamd paspoort voorzien te zijn en dat men geene wapens zal mogen dragen, zonder daartoe de officieële vergunning bekomen te hebben. Ofschoon deze wet streng waakt tegen alle misbruiken, vooral met het oog op de gebeurtenissen van 1847 — 1849, zijn hare bepalingen zeer ruim en zullen zij vooral degenen niet benoeijelijken, die verpligt zijn een dagelijks of veelvuldig gebruik van wapenen te maken.

Frankfort, 21 November. Naar men verneemt, heeft de Pruissische gezant bij den bondsdag den last ontvangen, zich te verzetten tegen het verlangen van Oostenrijk, om bij den aankoop van twee vaartuigen der Duitsche vloot, de door hetzelve vroeger gedane voorschotten in rekening te kunnen brengen. Er is nog niets bekend geworden betrekkelijk de instructien, welke de overige bondsgezanten daaromtrent hebben ontvangen.

— Het gerucht, dat de Nassausche regering aan den Belgischen generaal Niellon, als vertegenwoordiger eener Engelsche maatschappij, de concessie, voor het aanleggen van den spoorweg van Wiesbaden naar Deutz verleend, weder zoude ingetrokken hebben, wordt heden tegengesproken, en daarbij verzekerd, dat de voornoemde generaal den vereischten borgtogt, op den vastgestelden termijn, heeft geleverd.

— De regtstreeksche gemeenschap tusschen Engeland en Sleeswijk-Holstein neemt, naar men verzekert, dermate toe, dat weldra al de producten dier beide hertogdommen in Engeland vertier zullen vinden.

SPANJE.

Madrid, 17 November. Van goederhand wordt thans verzekerd, dat de heeren *Ordonez* en *Reijnoso* niet uit eigen beweging hun ontslag, als ministers van binnenlandsche zaken en openbare werken, indienden; zij moeten daartoe uitgenoodigd zijn geworden door den president van den ministerraad, den heer *Bravo Murillo*, die als voorwendsel bezigde: dat het gouvernement, met het oog op de aanstaande opening der cortes, versterking behoefde, waarbij hij hun tevens de verzekering gaf, dat de koningin luide hare tevredenheid zoude te kennen geven over de door beide heeren bewezen diensten. Werkelijk is de heer Ordonez reeds benoemd tot lid van den koninklijken raad, terwijl d[e] heer Reynoso, naar men zegt, zal worden begiftig[d] met het grootkruis der orde van Karel III.

De portefeuille van openbare werken wordt nog altij[d] *ad interim* waargenomen door den heer Bertran de Li[s]. Men houdt het er voor, dat het *ad interim* zal duren tot tijd en wijle het ministerie voor de overzeesche be[-]zittingen zal zijn georganiseerd, als wanneer het pla[n] moet bestaan om het ministerie van openbare werke[n] geheel te doen vervallen, terwijl dan zijne verschillen[-]de takken, bij de andere departementen zullen worde[n] ingedeeld. Daaromtrent zijn echter zeer tegenstrijdig[e] geruchten in omloop; zoo beweert men, dat de porte[-]feuille van openbare werken bereids is aangeboden aa[n] den baron de Biguezal, het lid der voormalige com[-]missie tot regeling der tusschen Frankrijk en Spanj[e] gerezen geschillen, betreffende de juiste afbakening de[r] grenzen tusschen beide rijken; men gelooft, dat de baro[n] de portefeuille zal aannemen, wanneer hem die name[-]lijk werkelijk wordt aangeboden.

De nieuw benoemde minister van binnenlandsche za[-]ken, de heer Cristobal Bordia, heeft bereids eene cir[-]culaire uitgevaardigd, waarin hij verklaart: dat hij i[n] de beambten van den staat drie hoedanigheden als on[-]misbaar beschouwt en wel: activiteit, eerlijkheid e[n] kunde. Ieder, die blijken zal geven deze drie deugde[n] in zich te vereenigen, zal — zegt hij — op zijne on[-]dersteuning, zelfs op eene belooning, kunnen rekenen[;] de overigen zullen in den minister een onverbiddelij[-]ken regter vinden.

De koningin zal, naar men verzekert, de cortes pe[r-]soonlijk openen; de omstandigheden schijnen zulks oo[k] te vorderen, vermits het volk er naar haakt, om u[it] den mond van zijne vorstin zelve, het lot te verneme[n] dat het wacht. Men beschouwt het naderende tijdst[ip] voor zeer gewigtig, daar men nog immer van gevo[e-]len is dat de opening der cortes het sein zal geve[n] tot belangrijke staatkundige hervormingen. De *Nacio[n]*, de *Clamor*, de *Epoca*, en de *Novedades* behelzen he[-]den dan ook een dringend beroep op de afgevaardig[-]den, die nog niet in deze hoofdstad zijn aangekomen. »Kom spoedig" — zeggen zij — »uit vrees van te la[at] te komen. Het vaderland, de vrijzinnige leerstellin[-]gen, uwe zending en de stem uwer geloofsgenooten eischen van u deze opoffering."

Aan de andere zijde lijdt het geen twijfel meer, d[at] al de elkander vijandige fractien der linkerzijde, zulle[n] zich naauw aan een sluiten; progessisten, gematigde[n] en conservatieven reiken elkander thans zonder wro[k] de hand; het verledene is door hen vergeten en he[t] devies: »Bestendiging van het vrijzinnig beginsel e[n] hardnekkige oppositie tegen het ministerie", heeft man[-]nen vereenigd, die men tot dusver als onvereenigbaa[r] beschouwde. Bij de naderende verkiezingen van ee[n] president voor de cortes, zullen de partijen het eer[st] hare krachten meten. Terwijl de werkelijk vrijzinni[ge] bladen, eensgezindheid en onderling vertrouwen pre[-]diken, zonderen zich de vrienden van het tegenwoo[r-]dig regeringsstelsel af en zinnen op de middelen, o[m] het in stand te houden. Dit gaat zelfs zoo ver, dat [de] *Epoca* het in zijn nommer van heden noodig heeft ge[-]acht, om aan het hoofd van het blad met groote le[t-]ters de art. 28 en 31 van het koninklijk decreet va[n] den 2den April te publiceren, waarbij straffen worde[n] uitgesproken tegen alle ophitsing tot verstoring van d[e] openbare orde en tegen het verspreiden van ongegron[-]de, onrustbarende geruchten. Men begrijpt uit he[t] medegedeelde, dat men de eerste zittingen van de co[r-]tes met groote belangstelling te gemoet ziet.

— De luitenant-generaal Samper, gewezen kapitein[-]generaal van Gallicie, is binnen deze hoofdstad overlede[n].

— De *Gaceta* behelst heden niets belangrijks da[n] een decreet, waarbij aan het ministerie van oorlog ee[n] crediet geöpend wordt, ten bedrage van 1,740,000 re[-]alen, ten einde de uitgaven te bestrijden voor het ars[e-]naal te Trubia.

ENGELAND.

Van Dublin worden de volgende bijzonderheden me[-]degedeeld over de evenredigheid, waarin de Ierland[-]sche volksverhuizing dagelijks toeneemt:

De volksverhuizing, welke tegenwoordig op verschil[-]lende plaatsen van het vasteland zoo sterk in zwa[ng] is, levert hier het bedroevendste schouwtooneel o[p]. Men behoeft slechts op eene kaai eenige stappen [te] doen om zich digt bij een vaartuig te bevinden, waa[r] in zich honderde personen ophoopen, die in een nie[uw] vaderland het brood gaan zoeken, dat hunne, to[ch] zoo vruchtbare geboortegrond, die zoo veel kon af[-]werpen, hen niet oplevert.

Sedert drie jaren heeft de volksverhuizing zich [op] eene ontzaggelijke wijze in Groot-Brittanje ontwikke[ld] en het is niet van belang ontbloot te onderzoeken, hoe verre Ierland daartoe heeft bijgedragen. Berek[e-]ningen, wier naauwkeurigheid niet in twijfel getro[k-]ken kunnen worden, toonen aan, dat $^{9}/_{10}$ der landve[r-]huizers, die uit de enkele haven van Liverpool ve[...]

---

dier te doen beseffen, dat zijn meester gerust was, zette mij vast in den zadel, en bestierde en steunde het met gebit en knieën, zoo als een ruiter, in moeijelijke toestanden, gewoon is, en met hulp van teugel en sporen gelukte het mij eenige stappen achterwaarts te komen. De Kolonel moedigde mij aan. Toen liet ik mijn arm, angstig dier een oogenblik adem scheppen, en vervolgde daarna den terugtogt, weder eenige schreden vorderende. Maar eensklaps begint het paard weêrspannig te worden, en ik voel zijne achterpooten den grond verliezen! — Eene siddering vol afgrijzen doorliep mijne aderen, en ik sloot de oogen, als ware het om mijn val in de diepte niet te zien, maar het was of eene bovennatuurlijke magt, in eene onbeschrijfelijke beweging van het ligchaam, mijzelven en het paard weder ophief naar den kant des muurs. Die beweging, gevoegd bij eene wanhopende poging van het paard self, redde mijn leven. Het dier had zich weder op de beenen hersteld, die onder zijn ligchaam schenen weg te zinken, zoo hevig sidderde het over zijn geheele lijf.

Eindelijk was het mij gelukt eene iets ruimere plaats te bereiken, nog ettelijke duimen meer, en het omkeeren werd mogelijk; maar nu weigerde het paard, en steigerde en steigerde nogmaals, dat mijn haar te berge rees. Te vergeefs moedigde ik het dier met woorden, teugel en sporen aan, het weigerde hardnekkig een pas achterwaarts te doen. Nu bezweek mijn moed; want ik wenschte te leven. Eensklaps, als een lichtstraal, vloog mij nog één middel tot behoud door den geest, en ik besloot het aan te grijpen.

In mijne laars, en onder mijn bereik, stak een scherp, puntig mes; ik greep dat met de eene hand en streelde met de andere het paard aan den hals, 't vriendelijk toesprekende. Het arme dier antwoordde met een klagend gebriesch. Toen, opdat geene plotselinge beweging 't dede schrikken, volgde mijne hand zachtkens de buiging van zijn gespierden nek en vond de plaats, waar 't laatste wervelbeen zich aan den schedel sluit. Het edele dier rilde, als in een voorgevoel des doods; maar ik bedaarde 't door mijne stem, en, toen ik nu zeker was zijn leven onder mijne vingers te voelen, trok ik behoedzaam mijne voeten uit de stijgbeugels en bragt het ros, terwijl ik mij naar den kant des muurs wierp, eenen krachtigen stoot met het mes toe, die het ruggemerg, den voornaamsten levenszetel, doorsneed. Het paard stortte, als door den bliksem getroffen, op de plaats neder, zonder eenige beweging, en door zijn val en door mijne poging om uit den zadel te springen, stortte ik langs den muur op het pad neder, en lag daar — zelf niet veel van een doode verschillende — nevens zijn lijk.

Maar ik was gered en de Kolonel slaakte een kre[et] van toejuiching en vreugde, die mij weder eenigerma[te] met hem verzoende. Mijn taak echter was nog niet t[en] einde. Om den Kolonel te verlossen moest het doo[de] paard worden weggeruimd. Met den rug tegen d[en] muur zittende, gelukte 't mij het overschot van h[et] opgeöfferde dier zoo ver naar en over den kant [te] werken, dat het eindelijk in de diepte stortte. Zoo[dra] 't gevallen was, waggelde ik het noodlottige pad [ten] einde, en trad behouden in de vlakte; doch daar [be]zweek ik. Toen ik, na eene lange flaauwte, de oo[gen] weder opende, stond de Kolonel voor mij. Dat [wij] elkander geluk wenschten behoeft niet gezegd.

---

trekken, Ieren zijn. Zonder diegenen, welke zich op de Clyde inschepen, mede te tellen, berekent men dat in het gegeven tijdperk 601,408 personen Ierland hebben verlaten, gevende gemiddeld 200,452 landverhuizers 's jaars. In 1850 bedroeg dat getal 207.852. Sints 1846 toont de volkstelling geene vermeerdering der bevolking meer aan. In 1841 telde men 8,175,124 inwoners, in 1851 6,515,794, hetgeen eene vermindering oplevert van 1.659 330. Vergelijkt men nu deze vermindering met het cijfer der geboorten, dan staan zij tot elkander als 4 tot 1.

Men schat het aantal Iersche landverhuizers in 1852 op 279,000.

De plaag, welke in 1846 Ierland zoo geteisterd en de landbouwende klasse uitgehongerd heeft, de aardappelenziekte, is de bron van eene menigte gebeurtenissen, die eene geheele omwenteling in den maatschappelijken toestand, nijverheid en handel van Ierland schijnt geboren te doen worden. Niet alleen is de ingeschapene liefde voor den geboortegrond ontworteld, maar zijn ook de banden gansch en al verbroken, welke den landbouwer, in weerwil van alle moeijelijkheden en ongemakken, uit de verwisseling der jaargetijden voortvloeijende, aan dezelven hechten, en zulks door de vernieling van den aardknol, die daar het koorn vervangt en de hongersnood heeft tot eene verhuizing aangedreven, welke in dat eiland zulk een grooten omvang genomen heeft. Hare jaarlijksche aanwas overtreft tegenwoordig ten volle de geboorten en het bedrag der Engelsche en Schotsche verhuizing naar Ierland, uitgelokt door den verkoop der beleende onroerende goederen. Ook wordt die omvang van dag tot dag in Ierland grooter, door de overmakingen der spaarpenningen van de landverhuizers om die hunner bloedverwanten en vrienden te bekostigen. Naauwelijks is het geloofbaar, maar toch waar, dat die overmakingen, alleen uit Noord-Amerika, in 1851, 990,000 £ hebben bedragen.

Wanneer nu de Iersche volksverhuizing in die evenredigheid voortgaat, welke wij aangewezen hebben en de cijfers door ons over de vier eerste maanden van 1852 gegeven bevestigen die veronderstelling, dan toont eene eenvoudige optelling aan, dat Ierland binnen weinige jaren geheel van deszelfs landbouwende klasse ontvolkt zal zijn. Wat nu de landverhuizers zelven betreft, omtrent hen is het boven allen twijfel, dat die grondverplaatsing voordeelig voor hen is en door behulp van gunstige omstandigheden, bekwaamheden en nijverheid in hen zal ontwikkelen, welke door die droevige gebeutenissen in hun geboorteland stil staande waren gebleven.

FRANKRIJK.

Op den 1sten Januarij 1848 bedroeg de sterkte van het leger 380,800 man. Na de omwenteling steeg zij tot 446,808 en bij de eerste verkiezing van *Louis Napoleon* had het leger die sterkte bereikt. Op 1 Januarij 1852 echter was zij door opvolgende verminderingen gedaald tot 400,594 man, en Z. H. de prins president heeft nu den minister van oorlog last gegeven om die sterkte terug te brengen tot 370,177, waaronder begrepen de legers van Afrika en Rome.

Met den 1sten December aanstaande zal die gewigtige zaak afgeloopen zijn en er derhalve, in minder dan een jaar, eene vermindering van 30,000 man plaats gehad hebben.

— De ontvangsten van het octrooi te Parijs bedroegen den 16den October 30,323,000 fr., zijnde 2,457,600 meer dan in hetzelfde tijdstip van 1851. Indien deze evenredigheid blijft voortduren zal de ontvangst van 1852 de som van 38.403,600 fr. bereiken en aldus 3,932,600 fr. meer dan op het budget van deze dienst is uitgetrokken.

— Den 8sten November heeft *Abdul Kader*, vergezeld van *Sidi-Allah* en *Kara-Mohammed*, gelijk ook van den kommandant *Borisonnet* en den heer *Bellamare* zich naar Saint Cloud begeven, alwaar hij ten 2 ure is aangekomen.

De Prins ontving hem met zijne gewone welwillendheid en gaf hem te kennen, dat hij het voornemen had hem eene eeresabel te schenken, en zich gelukkig achtte door de gedachte, dat hij die nimmer tegen Frankrijk zou gebruiken.

Diep was *Abdul-Kader*, wien men bij zijne komst in Frankrijk alle wapenen had ontnomen, door deze edelmoedigheid getroffen en hij hernieuwde zijn eed van getrouwheid.

De Prins heeft ook rijke geschenken gegeven aan *Kara-Mohammad* en *Sidi-Allah*.

Daarna is *Addul-Kader* afscheid gaan nemen bij den generaal *Saint Arnaud*, minister van Oorlog, die hem op de beleefdste wijze ontvangen, en de paarden ter zijner beschikking gesteld heeft, welke hij misschien, gedurende zijn verblijf te Amboise, nog noodig mogt hebben.

— Onlangs is te Caudenal, nabij Bordeaux overleden eene vrouw genaamd *Douvron*, den ouderdom van 120 jaren bereikt hebbende; zij was in 1732 op het eiland Guadeloupe geboren, werd weduwe in het 2de jaar der republiek, hertrouwde eenigen tijd daarna, doch was spoedig weder weduwe. In den ouderdom van 100 jaren zette zij al wat zij bezat tegen eene levenslange rente van de hand. Zij die dit op zich namen, vermeenden eene goede zaak te doen, doch zagen zich verpligt, voorzeker wel tot hunne groote teleurstelling, die rente nog gedurende twintig jaren te voldoen.

— Men leest in de Sémaphon van Marseille:

De Eerwaardige heer *Gobat*, *Anglikaansch* Bisschop van Jerusalem, is te Marseille aangekomen. Hij vertrekt naar zijn bisdom. De heer *Gobat* is een oud Protestantsch zendeling, zeer bekend door zijne reizen in Abijssinie. Sedert eenige jaren is hij door den Koning van Pruissen tot bisschop van Jerusalem benoemd; zijn voorganger was zulks door de koningen van Engeland, met wie de Duitsche monarch het voorregt deelt om, bij beurten, naar die heilige stad een protestantsch geestelijke te zenden.

DUITSCHLAND.

Een Oostenrijksch dagblad geeft de volgende inlichtingen omtrent de volksverhuizing, welke de Duitsche bevolkingen naar Noord-Amerika drijft.

Deze volksverhuizing, zegt dat Blad, is eerst sedert dertig jaren belangrijk geworden. In 1821 telde men naauwelijks 2200 landverhuizers. Tot in 1830 ging zij slechts eens het getal van 10000 te boven en bereikte dat van 15000. In 1832 telde men 24000 landverhuizers. in 1837, 33000, in 1843 daalde het getal echter tot 23000, hebbende aldus, van 1833 tot 1843, ieder jaar 18 à 20000 personen een beter fortuin aan de overzijde van den oceaan gezocht.

Van af 1844 vond er ieder jaar eene aanmerkelijke vermeerdering plaats. In 1844 waren er 43701 landverhuizers, in 1845, 67209, in 1846—1847 (jaren van hongersnood) 106 tot 110,000; in 1848—1850, 80 à 90,000 en eindelijk in 1851, 113199, zijnde het grootste getal van al de vorigen. De omwentelings bewegingen hebben zeer veel tot die toeneming toegebragt. Men berekent dat de landverhuizers een kapitaal van 116 millioen Thalers (400 millioen franken) uit Duitschland hebben medegenomen, gevolgelijk 19 à 20 millioen per jaar.

Engeland, Frankrijk en Holland, Kolonien bezittende, zijn ten deze opzigte meer begunstigd dan Duitschland.

De neiging tot landverhuizing heeft zich echter in Oostenrijk tot dus verre niet zeer krachtig geopenbaard, integendeel zou het wel mogelijk kunnen zijn, dat dit land den overvloed der Duitsche bevolkingen opnam. Hongarije en Transijlvanie bieden in zonderheid den landverhuizer zeer geschikte nederzettingen aan.

SPANJE.

In de la Espona van 31 October leest men:

Laatstleden dingsdag bevonden zich in eene der rijtuigen van de 2 klasse op den spoorweg van Madrid naar Aranjuch, een gedeelte uitmakende van den tweeden van laatstgenoemde plaats vertrokkenen trein, twee personen van een zeer goed voorkomen. Onverwacht werpt zich een hunner op den ander, zet dien een geladen pistool op de borst en roept hem toe: geef mij al het geld, dat gij bij U hebt. De andere, verschrikt, stelt den roover al wat hij bezit ter hand, zijnde 75 spaansche matten, zoo in goud als in zilver, zwerende geen cent meer te hebben. 't Is wel, antwoordde de roover, maar nu ook de mond digt; bij het eerste woord of het geringste teeken schiet ik u neder. Te Madrid aangekomen, deed de dief zijn reisgezel het eerste uittreden, voorzeker met het doel om hem in het oog te kunnen houden. Maar zijn slagtoffer had slechts een oogenblik noodig om den gepleegden diefstal bekend te maken en de dief werd, toen hij zelf uitstapte dadelijk gevat.

Hoe eenvoudig, hoe gemeen zelfs de diefstal zijn moge, welke wij hier vertellen, zeker is het toch, dat hij zonder voorbeeld is op een spoorweg.

GRIEKENLAND.

In den nacht van den 27 October jl. heeft te Athene zulk een zware storm plaats gegrepen, als men er nooit beleefd had. Al de schepen, welke zich in de haven van den Piraeus bevonden, zijn op den wal geworpen en daaronder verscheidene fransche vaartuigen. De ongelukken, welke in de grieksche wateren daardoor zijn voorgevallen kent men nog niet maar men vermeent, dat zij onzaggelijk moeten zijn, want de woede van den storm was zoo hevig, dat zij een der kolommen van den tempel van Jupiter, aan den voet van den Akropolis, omvergeworpen heeft. Die kolom had eenen reusachtigen omtrek en gedurende meer dan 2000 jaren den tand des tijds weerstaan. Ook twee kolommen van een anderen tempel in den Akropolis zelven waren omgestort, gelijk mede alle boomen in en om Athene ontworteld en de daken weggevaagd. Geheel Athene lijdt onder die ramp: De schade is groot en onberekenbaar en in zee moeten niet minder groote ongelukken hebben plaats gehad.

CHINA.

Tijdingen uit China van eene welwillende hand ontvangen en loopende tot den 11 Januarij, deelen mede, dat des middernachts van den 31 December te Typha, in de nabijheid van Macao, een hevige brand is uitgebroken, waardoor tachtig winkels en woonhuizen vernield zijn. Het Bestuur te Macao heeft met zeer te prijzen spoed bluschmiddelen en eene afdeeling soldaten derwaarts gezonden, en het is aan hunne ijverige pogingen te danken, dat niet de geheele plaats in de asch gelegd is.

— Het vorige jaar eindigde te Macao met een even rampspoedig voorval, het verbranden namelijk van dertig huizen op de Bazaar, terwijl dat zelfde nieuwe jaar te Hongkong niets als de rookende puinhoopen aanschouwde, daar waar stond en thans weder tot stand kwam het bevolkte en bloeijende district van Sheongwan.

— Omtrent den opstand in China valt niets belangrijks mede te deelen en de stand der zaken blijft nog steeds in statu quo.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

Vooruitgang in Handelsbetrekkingen.

In de handelswereld heeft er tegenwoordig eene verandering plaats, die wel waardig is om opgemerkt te worden. Zij is namelijk deze: Tusschenhandelaars zijn in de zaken niet meer zoo onontbeerlijk als vroeger. De middelen van verkeer tusschen de voortbrengers en de verbruikers van de geheele handelswereld zijn zóó snel en geregeld geworden, dat men vele der agenten kan ontberen. — Dit is maar een gedeelte van die vermindering aan kosten die thans kan waargenomen worden, en die zich moet uitbreiden tot een afschaffing van alle tusschenpersonen die niet volstrekt noodig zijn om de voortbrengselen te verspreiden. en van alle onnoodige kosten. De voortbrenger en de verbruiker (of liever, »de twee verschillende voortbrengers", want een voortbrenger vindt slechts een verbruiker in een anderen voortbrenger: — men heeft slechts één middel om zich een voortbrengsel aanteschaffen: het aanbieden van een ander voortbrengsel,) zijn tegenwoordig overal zóó digt bij elkaâr, en verlangen zoo zeer om te genieten tegen de minst mogelijke kosten, dat deze bron van algemeene goedkoopte, namelijk: »het streven van een ieder om tegen lagen prijs voorttebrengen," van zelve alle onnutte personen, die een aandeel in de productie zouden willen nemen, uitsluit. — Alles wat niet noodig is tot de productie en verspreiding der rijkdommen zal uit de zaken worden verdrongen — maar. als onnutte personen niet meer betaald kunnen worden, — als iedereen, om een redelijk aandeel in de jaarlijksche producten te krijgen, ook een redelijk aandeel in de jaarlijksche productie moet gedaan hebben, zoo vervallen ook alle andere onnutte kosten; en, vóór dat de tusschenhandelaars en agenten die thans nog betaald worden, vrijwillig hun afscheid nemen, om voor altijd in de duisternis te verdwijnen, zullen zij nog eerst, in vereeniging met de producteurs zelve, tegen alle andere onnutte lasten, formaliteiten en onkosten te velde trekken — zij zelve mogen niet meer zoo nuttig zijn, maar deze zijn bepaald schadelijk, en moeten dus nog eerder weg.

Rijkdom is de groote behoefte van alle menschen; en dien rijkdom in vrede te laten verkrijgen en genieten— of zoo als Locke reeds lang geleden zeide: »de bescherming van den eigendom" — is de eenvoudige grondslag van alle regering. — En omdat dit Beginsel waarheid is, zullen alle regeringen van Europa, (die alleen bestaan *om* die vrijheid van eigendom, die vreedzame genieting der verkregen rijkdommen te geven,) onvermijdelijk genoodzaakt worden om zooveel dwaze banden wegtenemen, die in verschillende vormen de voortbrenging der rijkdommen nog belemmeren. — Voor die groote en steeds werkzame waarheid moet alles wat geene waarheid is terugdeinzen. Alle overtollige douane-regten en douanekosten, alle kosten, die geen aequivalent zijn voor genotene diensten, moeten ophouden. Veel bedrog en veel maskerade is er nog in de wereld — maar al wat masker is *zal* stellig verdwijnen van dat terrein, waarop men zich slechts bezig houdt met rijkdom te scheppen, en rijkdom te verkrijgen; — dewijl er tot dat doel slechts één waarachtig middel is: *Vrije en eerlijke ruiling.*

Advertentiën.

Getrouwd:
JOHANNES VAN DER VEER
met
ELISABETH, HERMINA, JOHANNA VAN EETEN.
BATAVIA,
28 *Januarij* 1853. (46)

De Verzekerde Molen.

Eene geschiedenis uit het leven.

I.

DE VERZOEKING.

Het liep tegen den avond. Eene verwikkende koelte volgde op den gloed, waarmede de zon het dal had vervuld. Thans stond het schitterend gesternte reeds achter de bergen, wier breede, reusachtige schaduwen over de weidelanden in de diepte lagen en langzamerhand de tegenover liggende hoogten beklommen. Alleen de boschrijke kruinen derzelve brandden nog in den zonnegloed, en als eene lichtende ster flonkerde de vergulde torenknop van 't oud vrijheerlijk slot, welks stoute omtrekken forsch en geweldig op den helderen, onbewolkten hemel uitkwamen. De weidebloempjes wademden zoete geuren uit; blaauwachtige nevels rolden zich als fijn, doorzigtig gaas over de weiden uit en vielen in dauwdroppels neder, die zich als parels en diamanten aan de halmen hingen en in de bloesemkelken wiegelden; op de digte, groene bosschen lag de tint van den avond; de nachtegaal sloeg in 't geboomte nevens den ruischenden molenvliet, de kwartel antwoordde in volle heldere toonen van gene zijde der beek, en uit de verte vernam men het vrolijk gebengel eener kudde, die uit de bosschen naar hare stallingen terugkeerde.

Alles ademde vrede, rust en stilte; zelfs de molen, die met het knappe woonhuis des molenaars door oude linden overschaduwd in de liefelijke eenzaamheid van het dal nevens de plassende beek als vastgeklemd lag, klapperde niet; zijne raderen stonden stil, als moede van het werk van den dag, en men had de hofsteê voor onbewoond en verlaten kunnen houden, ware niet een dunne rookzuil uit den schoorsteen van het huis kaarsregt in de lucht opgestegen.

Severijn, de molenaar, zat met zijne vrouw aan de helling des heuvels in een priëel, dat door de natuur zelve zonder hulp van menschelijke hand gevormd scheen. In een halven kring stonden eiken, beuken en linden digt opeen en strengelden hunne takken tot een digt looverdak zamen, dat zelfs op den heetsten middag geen zonnestraal door liet dringen. Naar voren toe gaf het een wijd uitzigt over het gansche lagchende dal — over tuin, huis, hof en weide tot naar de bergwanden, die, digt opeen geschoven, het kleine dal van heel de overige wereld schenen te willen afsnijden. De achtergrond van het priëel was een digt boschje van hazelaren en berken, dat als een ondoordringbare wand de boomgroep omgaf. Vlak daarachter rees de steile berghelling met haar statig geboomte omhoog en zonderde het dal ook op deze zijde geheel af. Zonder de beek, die toch ergens haar in- en uitgang moest hebben, ware men ligt in den waan geraakt, dat men hier, ver van de overige wereld, op eenig eenzaam eiland woonde, ganschelijk verwijderd van 't rusteloos gewoel der bedrijvige menigte, wier golving over deze bergen. door deze digte bosschen niet heen kon dringen. En toch lag naauwelijks een uur verwijderd, aan de monding van dit kronkelend dal, een groot dorp, en verderop, op de rijke vlakte, menig vlek en menige stad, die getuigenis gaven, dat men zich in een der rijkste en meest bevolkte streken van Duitschland bevond.

(*wordt vervolgd.*)

Bevallen van eene dochter de geliefde Echtgenoot van *W. B. Kloot.*

TAGAL,
23 *Januarij* 1853. (54)

De ondergeteekende heeft de eer het publiek kennis te geven, dat hij is verhuisd naar Noordwijk, in het huis vroeger geoccupeerd door den heer *Reykmans* en dat hij zich steeds blijft aanbevelen voor het nemen van Daguerreotype portretten, zoomede het graveren en vervaardigen van grafsteenen.

BATAVIA,
1 *Februarij* 1853.
(53) D. H. RACINE.

TE KOOP

Een fraai Europeesch Rijtuig.
(51) METZENDORFF WILMANS & Co.

PUBLIEKE VERHURING
der Landen
TANAH BOEGIES, TJABANG DOEA EN TJABANG BOENGIEN.
Voor den tijd van 7 Jaren.

De notaris *J. R. Kleijn* te Batavia als lasthebbende van zijne principalen, is voornemens gemelde landen in het begin der maand Maart aanstaande ten zijnen kantore publiek ter huring aantebieden.
(55) ZEGT HET VOORT.

Door eene zware ziekte getroffen biedt de ondergeteekende zijn Etablissement te huur aan onder nadere goedkeuring van het Gouvernement en zijne borgen.
TJISOEROEPAN, *Januarij* 1853.
(47) HAAK BASTIAANSE.

LEES HIER!

Wordt gevraagd een bekwame Baas Timmerman en een knecht, benevens een bekwame Baas Smid, de beide bazen onder genot van *f* 20,— tot *f* 40,— koper 's maands en de knecht Timmerman van *f* 10,— tot *f* 20,— koper 's maands en vrije woning na gelang van bekwaamheid, om op een Etablissement werkzaam te zijn.

Adres met brieven onder L. AZ Postkantoor Bandong.
TJISOEROEPAN,
Januarij 1853. (48)

De ondergeteekenden bieden in hunne Toko Batavia te koop aan een pas van Holland aangebragt groot mecaniek

Cabinet Orgel

in een fraai bewerkte massief mahh. kast, voorzien van drie rollen en spelende zeventien verschillende danses, potpourris en allegros van de meest beroemde componisten.
(57) VAUPEL & Co.
BATAVIA,
3 *Februarij* 1853.

Gevonden, Een Ring met Sleutels, vóór het Postkantoor te Weltevreden, te bevragen, en terug te erlangen aldaar, tegen betaling van het kostende dezer advertentie.
WELTEVREDEN,
2 *Februarij* 1853. (56)

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.

Rokken en Jassen van zwart laken 1 kwaliteit	*f* 50,-
Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken.	» 50,-
Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit.	» 25,—
Tricot-broeken (Bonjean) zwart.	» 25,—
Tricot-broeken (gekleurd) van. . . . *f* 18.— à	» 22,—
Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten *f* 10.— à	» 15.—

Wanneer men zelf de stoffe verlangt te leveren, is de prijs van het maakloon voor een rok of jas *f* 25,-

Van een broek.	» 6.—
Van een Vest.	» 6,-

Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd van 48 uren. (6)

De Indiër, jaargang 1853.

De eerste nummers van dezen jaargang worden verwacht met de mail in Maart.

De Indiër verschijnt thans tweemaal 's maands, in grooter formaat dan eenig Nederlandsch dagblad.

Ze behelst al het wetenswaardige, wat eenigzins op Indië of hare belangen betrekking heeft, waaronder de volledige handelingen der Staten Generaal, Indische aangelegenheden rakende. Ze levert een trouw berigt van het belangrijkste, dat in vreemde koloniën voorvalt.

Bovendien geeft *de Indiër* telke maand, tegen het vertrek der mail, **GRATIS** een uitvoerig **BIJBLAD**, waarin voorkomt: een keurig en onderhoudend geschreven *oorspronkelijk* overzigt van Europeesch, staatkundig en ander nieuws van de maand; handels- en scheepvaartstijdingen, maandlijksche geboorte-, trouw- en sterflijsten, fondsnotering enz.

De Indier heeft dus het eigenaardige, dat men uitsluitend datgene er in vindt, wat alleen belangrijk voor de ingezetenen van Indië kan wezen.

Het abonnement van *de Indier* is voor Java en buitenbezittingen f 35,— 's jaars, betaalbaar vooruit.

Heeren geabonneerden, daarvan vóór Maart geene opzegging doende, worden beschouwd hun abonnement te continueren.

De Expediteur,
(52) VAN HAREN NOMAN.

PAS ONTVANGEN,

eene nieuwe en keurige collectie Parijssche Kantoorboeken met koperen beslag in stellen, Engelsche Memorandum books; Engelsche Scheer- en Pennemessen; Bousoles alsmede eenige Parijsche kinderspelen in carton, geheel nieuw van vinding bij
(50) VAN HAREN NOMAN.

Bouw- en Werktuigkunde.

I. *Thom. Tate.* Kort begrip der werktuigkunde; handleiding bij onderwijs en zelfoefening met houtsnêe gravuren, 1852. . . . . . *f* 5,—
II. *Templeton.* Werktuigkundig Handboek, bevattende praktische regels en tafels toepasselijk op stoomwerktuigen; in linnen. . . . *f* 4,—
III. *Pasteur.* Bouwkundig Handwoordenboek, ten dienste van Ingenieurs, opzigters en verdere Bouwkundigen. 3 dln. . , ... *f* 12,—
IV. *Pasteur.* Handboek voor den Ingenieur 3 dln. gebonden. . . . . , *f* 25,—

Ontvangen bij
(49) VAN HAREN NOMAN.

Voor passage naar Nederland en Soe[...]baya wordt aangeboden het nieuw gekop[...] Barkschip Hollands-Trouw, kapt. *J. C. Kre*[...] voerende een geexamineerd Scheepsdoct[...] Nadere informatien te bekomen bij den G[...]zagvoerder in het Hotel der Nederlanden[...] de Agenten alhier
(45) MACLAINE WATSON & Co.

STOOMSCHIP AMBON.

Vier en twintig uren na aankomst [...] verwacht wordende Landmail vertrekt bove[...]genoemd Stoomschip via Soerabaya naar M[...]cassar en de Molukken.

Voor passage en verdere informatien gelieve men zi[...] te wenden tot de Agenten
(43) B. KOPERSMIT & Co.

Scheeps-Berigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Naar.*
Januarij	27	Engelsch	Briton	Berwick	Port-Philip	18 December	Singapore
»	—	»	Wildflower	Herritt	Shanghae		Liverpool
»	29	»	Cassiterides Scilly	Lakey	»		London
»	—	»	Akbar	Mildo	Hongkong	14 Januarij	»
»	—	Portugeesch	Vigante	Jasoo	Macao		Havannah
»	30	Spaansch	Juliaan Venito	Aurtinant	Amoy		»

Aangekomen Schepen te *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*	*Datum.*	*Agenten.*
Januarij	29	Nederlandsch	Henrietta Elisabeth Susanna	Prater	Macao	14 Januarij	B. Kopersmit en co.
»	30	»	Gouv. schoen. Niobe	Boodt	Muntok	26 »	
»	31	Engelsch	stooms. Chusan	Down	Sydney	28 Decemb.	Maclaine, Watson en co.
Februarij	1	Nederlandsch	Z. M. stooms, Hekla	luit. t/z 1 kl. v. Woelderen	Palembang	29 Januarij.	

Vertrokken Schepen van *Batavia.*

Datum.		*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Januarij	30	Nederlandsch	Jacobus Martinus	Gagestein	Soerabaya
»	31	»	Elisabeth Antonia	Schippers	Amsterdam
Februarij	1	»	Reyerwaard	Wierikx	Rotterdam
»	—	»	Antoinetta Maria	Day	Nederland
»	—	Nederlandsch-Indisch	stooms. Padang	Persille	Samarang & Soerabaya
»	—	Engelsch	stooms. Chusan	Down	Singapore

In lading liggende Schepen te *Batavia.*

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsch.	J. C. J. van Speyk	Noltee	Nederland	de Weerdt, Ruyl en co.
»	Willebrordus	Lammerse	Samarang	»
»	Louisa Prinses der Nederlanden	Lion		»
»	Albatros	Haasnoot	Soerabaya	»
»	Christiaan Huygens	Ihlower	»	»
»	Resident van Son *	[illegible]	Nederland	[illegible]
»	Ridderkerk	Noltee		
»	Henriette Elisabeth Susanna *	Prater		»
»	Prins Hendrik	Smit		Kreglinger, Dummler en co.
»	Hongkong	van der Putte	Tjilatjap	E. Moormann en co.
»	Eugenie	Bargman	Soerabaya	van Ommeren, Rueb en co.
»	Azia *	Abrahamsz	Nederland	Haager en Schuurman.
»	Ambarawa *	Buyskes	Singapore	B. Sanier, Suermondt en co.
»	Samarang	Immink		»
»	Gertrude *	Lourens		Reynst en Vinju,
»	Hollands Trouw	Kreye	Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	Urania *	Teylaar	Sydney	John Pryce en co.
Nederl.Indisch	Ellen	Lebert	Samarang	»
» »	stooms. Ambon	Bergner	Macassar en de Molukko's	B. Kopersmit en co.
» »	Balgies	Said Alie	Soerabaya	Coulster.
» »	Nawan Eljoesoer	Montiero	Samarang	»
» »	Almansoor	Jamanie	Pamanoekan	»
» »	Lachmadie	Sech Sahak	Indramayo	»
» »	Fathool Barie	Sech Osman	Golf van Persie	B. Andreas en co.
Engelsch	William Simpson	Kinley	London	Martin, Dyce en co.
Amerikaansch	N. B. Palmer	G. B. Lower	New-York	Paine, Stricker en co.
Fransch	Louisa Cezard	Chatelain	Samarang	B. Sanier, Suermondt en co.
Zweedsch	Oscar	Lagerklou	»	Bahre en Kinder.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen Passagiers.

Met de Gouv. schoen. NIOBE: de Heer *Cochius.*

Met het Am. schip A. G. PALMER: de Heeren *Johnston en echtgenoot, White en echtgenoot,* mejufvr. *Sindsey.*

Met het Eng. stooms. CHUSAN: *met 25 passagiers, allen Singapore.*

Met Z. M. stooms. HEKLA: *Z. M. Troepen.*

Vertrokken Passagiers.

Met Z. M. stooms. BATAVIA: de Hoog Edel Gestr. Heer *C. S. W. Graaf van Hogendorp en echtgenoot met 2 bedienden;* de Heeren *van Lutzow en 1 kind, C. de Groot, C. Denninghof en echtgenoot, H. J. A. van Son, A. F. Gabriel, John Burd F. B. Anthonys en echtgenoot met 3 kinderen en 8 bedienden, A. C. J. de Wilde en echtgenoot, van der Wepde en echtgenoot, F. W. van Damme en 1 Beduin;* de zeelieden *J, H. Voote, J. Crosby, J. Skenner, D. O. Jones, J, Wilson. D. McPhlle, J. Schwart,* 1 *Europeesch militair,* 1 *Inlandsche vrouw,* 2 *Chinezen,* 5 *Arabieren,* 3 *Beduinen,* 1 *Iulander.*

Met het Ned. schip ELISABETH ANTONIA: de Heer *E. A. Haiiing en echtgenoot;* Mevr. de Wed. *van der Hucht en 5 kinderen; 2 gepasporteerde militairen.*

Met het Ned. REYERWAARD: de Heer *L. L. Calkeeu en familie;* Jonge Heer *L. van Rappard; 5 gegagcerde en gopasporteerde militairen.*

Met het Ned.-Ind. stooms· PADANG: de Heeren *L. Meijer, C. A. W. J. Kooken, J. F. ean Leeuwen; Z. M. Troepen.*

Handels-Berigten.

Aanvoer.

Van Macao per ned. schip *Henriette Elisabeth Susanne* kapt. E. F. Prater agt. B. Kopersmit en co.

Ballast.

Van Macao. per am. schip NB. *Palmer* kapt. Low agt. Paine Stricker en co.

2357 bund matwerk 500 pak zijde 400 do. cassia 600 pic. tin 2250 baal hennep 12/m kn. vuurwerk 274 kn. diversen 80 do gambozen 50 do. anijs-olie 300 bund rotting 20 kn. cassia 1030 do. confituren 400 do. waijers 582 do. kramerijen 12 do. do. 4927 do. thee *de Agenten.*

Van Australie per eng. steomboot. *Chusan* kapt. Downs agt. MacLaine Watson en co.

7 kn. goud *Order.*

Vau Amsterdam via New-York per ned. schip *Prins Hendrik* H. Smit agt. Kreglinger Dummler en co.

25 kn. valk bier 10 do. bessensap 1 do. haarlemmer-olie 74 v[...] meel 22 kn. zeep 50 blik crakers 200 tonn. ijs 10 houten sp[...] *Kapitein.*

Van Pamanoekan per ned. ind. bark *Almansoor* gez. Sech A[...]mat bin Sadit Yamanie.

$1788^{57}/_{100}$ pic. suiker $504^{50}/_{100}$ do. koffij $44^{62}/_{100}$ do. rijst *Rey*[...] *Vinju.*

Van Cheribon per ned. schip *Antoinetta Maria* kapt. Daij Kreglinger Dummler en co.

50 pic. rotting $6048^{88}/_{100}$ do. $242^{416}/_{1000}$ do. thee *Factorij.*
2025 pic. rijst *Order.*

Van de Lampongs per praauwen *Tjemplong*

130 pic. gomelastiek 48 do. dammer 15 reaalgoud 95 do. pe[...] catj. olijphantstanden 30 do. was *Sawedie.*

Van Samarang per ned, ind. schip *Ellen* kapt. Lebert agt. [...] Pryce en co.

400 kleine balken 418 ps jattie balken 68 do. doodkistplank[...] *Pryce en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *Jacobus Mar*[...] kapt. Hagestien.

6 kn. wijn *aanboord gebl. lad. v. Nederland.*
100 pic. rotting 250 do. tin *N. H. M.*

Théâtre Français de Batavia.

Direction de M. *Honoré Couget.*

Vendredi, 4 Février 1853.

Première représentation du sixième mois de l'abonnement[...]

La deuxième, troisième, quatrième et cinquième acte de[...]

ROBERT LE DIABLE,

Grand opéra, paroles de M. *Scribe,* musique de *Meyerbe*[...]

Gedrukt te *Batavia,* bij W. BRUIN[...]